

ДО ДНЯ ВИШИВАНКИ

**Топ-10
маловідомих
фактів та одна
легенда про
національний одяг
українців**

Легенда про вишиванку

Легенда розповідає, що був час, коли люди вмирали від нікому не відомої хвороби. Мором гинули старі і малі. У той час жила над Дністром жінка, були у неї чоловік та шестеро дітей. Хвороба забрала всіх, окрім найменшої донечки. Мати над нею, як горлиця, билася, але не вберегла.

Почала дівчинка танути на очах, плакати, матір просити врятувати її.

У той час селом йшла бабця старенька. Вона порадила жінці, як врятувати малу. Грішними люди стали, розповіла стара, от їм за гріхи таке покарання. Треба шити повсюди — на рукавах, на пазусі хрести, чорні та червоні, щоб чорти здалеку виділи. Але нікому той секрет жінка веліла не розповідати, бо помре донька.

За кілька годин мати вишила сорочку для доньки. Та ожила, ходить здорова, просить у матері вишити на сорочці ще калину, і листочки, і терен. Тільки мати невесела. Кожен день з села на цвинтар небіжчиків носять. І дітей, зовсім маленьких дітей. Не витримало серце жінки. Вибігла до людей, просить:

— Шийте, шийте хрести, вишивайте.
Будете жити! Рятуйтеся!

Люди вирішили, що збожеволіла жінка. А та обцілувала доньку, розповіла людям, що їй стара сказала, і зірвала з доньки сорочку. Впали обидві неживі.

З того часу люди почали вишивати сорочки та рятуватися від смертельної хвороби. Вона відступила, а люди так і передають від покоління до покоління, аби вишивали собі сорочки, як оберіг та святиню.

Факт №1

Вишиванка не була просто звичайним повсякденним одягом, і навіть не просто "одягом з нагоди". Українська вишита сорочка — це оберіг, який містить сакральні символи та енергетику вишивальника. У звичайні дні носили "буденки".

Факт №2

Жіночі та чоловічі сорочки у давнину кроїли однаково. Пізніше їхній крій різнився. Прості люди шили їх з льняного чи конопляного полотна.

Факт №3

Для оздоблення наші предки використовували два кольори. Червоний свідчив про життєдайну енергію сонця, кохання, радість землі. Чорний наші пращури наділяли магією життєвої сили рідної землі. А от традиційні нині маки в оздобленні не використовували, бо вважалися символом печалі та смерті.

Факт №4

У кожного регіону була своя власна вишивка, техніки могли вирізнятися навіть від села до села.

Факт №5

На наших теренах це ремесло відоме ще за скіфів, а от першу школу вишивки в Київській Русі заснувала в XI столітті сестра Володимира Мономаха Анна.

Факт №6

Вишиванка вважалася символом вірності. У багатьох чумацьких піснях зустрічаються тези про "невипрану сорочку" — адже випрати її мала право тільки дівчина, якій чумак зберігає вірність. Прання сорочки іншою жінкою підтверджувало факт зради.

Факт №7

Повсякденним одягом вишиванка стала завдяки Івану Франку та, як не дивно, Микиті Хрущову. Перший почав одягати з європейським костюмом, і таким чином започаткував своєрідну моду. Другий мав колекцію чудового українського вбрання та одягав його залюбки. За ним почала повторювати партійна еліта, а в історії зберіглася історія про американського фермера Рокуела Гарста, який пропонував Хрущову за вишиванку елітного коня.

Факт №8

Перший бум на вишиванки в Європі стався не після Майдану, коли найвідоміші бренди почали включати елементи української вишиванки в свої колекції — Жан-Поль Готьє, Джон Гальяно, Gucci, Valentino, Dolce&Gabbana. Вперше це сталося у 1876 році. Тоді Олена Пчілка (мати Лесі Українки) випустила альбом з українськими вишиванками. Він зробив фурор у модних колах Європи та викликав хвилю цікавості до національного вбрання українців.

Факт №9

Вишиванка вмiє розмовляти, бо в нiй закодованi цiлi тексти. Тому нерозважливо купувати вишиванку, якщо не знаєте бодай основних понять. Наприклад, у давнину блакитного i синього кольору в дитячiй вишивцi остерiгались. Вважалося, що це сиротинськi кольори. Ось тут є online-конструктор, який може допомогти вам створити ваш власний набiр символiв. Втiм дехто стверджує, що саме iмена у вишиванках почали кодувати вже зараз.

Факт №10

В Радянському Союзі вишиванка то була в тренді, то під забороною, коли пожвавився національно-визвольний рух. Тоді люди змушені були ховати сорочки. Є такі, що у схронах лежали по 20 та більше років, а збереглися. Вишиванка, наче броня українців від зла та недоброго ставлення. Тому обов'язково купіть або, краще, вишійте собі сорочку.